

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

---

1. Formål

PFA Pensions (PFA) politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab sætter rammen for det samfundsansvar, PFA ønsker at tage som en aktiv investor. Sociale, miljø- og ledelsesmæssige forhold (ESG-data) samt økonomiske parametre som værdiskabelse samt produktions- og markedsforhold er vurderingskriterier, som PFA integrerer i investeringsprocessen og i udøvelsen af aktivt ejerskab. Det er vores holdning, at vi på langt sigt skaber de bedste resultater for vores kunder ved at investere i selskaber med bæredygtige forretningsmodeller. Derfor er det PFA's investeringsstrategi at investere i selskaber med en god selskabsledelse og en forretningsmodel med en god og bæredygtig værdiskabelse. Det er samtidig vigtigt, at det enkelte selskab har forhold for medarbejdere, samarbejdspartnere og miljø, der lever op til OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's konventioner og retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd.

2. Anvendelsesområde

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab gælder for alle PFA's investeringsbeslutninger og er en central del af PFA's tilgang til investering. Politikken skal læses i tillæg til PFA's til enhver tid gældende investeringsstrategi og gælder ved investering i aktier, kreditobligationer, ejendomme og unoterede selskaber og projekter. Politikken gælder også ved ydelse af lån til selskaber og ved vurdering af lande ved investeringer i statsobligationer.

3. Ansvarlighed som en del af investeringsprocessen

PFA vil sikre, at principperne for ansvarlighed integreres gennem hele investeringsprocessen og som et led i risikovurderingen af en investering. Denne due diligence baseres på tilgængelige data, ESG-analyser, viden om særlige forhold i de enkelte brancher og i de enkelte virksomheder, projekter eller lande. Herudover baseres principper for ansvarlighed i investeringsprocessen på følgende forhold:

3.1. Integrering af klima- og miljøhensyn

PFA ønsker at integrere miljø- og klimahensyn i investeringsprocessen. Det sker ved at:

- Vurdere den miljømæssige og bæredygtige forretningsvinkel i PFA's investeringer.
- Sætte fokus på ejendomsporteføljernes energiforbrug.
- Undgå at investere i de selskaber, der modarbejder målene fra Paris-aftalen ved COP21.
- Vurdere muligheder for at investere i rentable projekter indenfor vedvarende energi eller i selskaber, der producerer produkter, som bidrager til mere miljøvenlige løsninger.

3.2. Integrering af ansvarlig skattepraksis

PFA tager afstand fra aggressiv skatteplanlægning, og vi forventer, at selskaber, som vi investerer i, på samme måde tager afstand herfra.

PFA har en forventning om, at selskaber ønsker at være transparente om deres skatteforhold. PFA bakker op om transparenstillæg som land-for-land rapportering og ønsker selv at være transparente i det omfang konkurrenceforhold tillader det.

I arbejdet for at sikre en ansvarlig skattepraksis forholder PFA sig aktivt til:

- Om en jurisdiktion på investeringstidspunktet tilslutter sig rapporteringsstandarder som CRS eller FACTA
- EU's sortliste over lande, der ikke er samarbejdsvillige om skattespørgsmål.

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

På noterede investeringer har PFA en proces for screening af selskabers efterlevelse af OECD's Base Erosion and Profit Shifting action plan (BEPS) samt en proces for aktiv ejerskabsdialog, som koordineres af PFA's Responsible Investment Board (RI Board).

For unoterede investeringer har PFA en proces, som inkluderer skatte due diligence. Den gennemgår bl.a. struktureringen af en investering med henblik på at sikre, at investeringen efterlever PFA's skattepolitik og retningslinjer for implementering af ansvarlig skattepraksis i investeringsprocessen.

3.3. Dialog med samarbejdspartnere om ansvarlig adfærd

PFA har formuleret en Code of Conduct, der fremsendes til vores finansielle samarbejdspartnere som afsæt for en dialog om de forventninger, vi har til ansvarlig forretningspraksis, når vi investerer og samarbejder.

4. Regel og principgrundlag

PFA baserer sin politik for ansvarlige investeringer på internationale standarder og principper. Det vedrører bl.a. globale retningslinjer for, hvordan man som ansvarlig investor arbejder med menneskerettigheder, klima og miljø. Det gælder også FN's 17 mål for bæredygtig udvikling, hvor PFA som investor vil bidrage særligt til at realisere en række af målene. Arbejdet tager udgangspunkt i:

- De FN-understøttede principper for ansvarlige investeringer, PRI.
- FN Global Compacts 10 principper for efterlevelse af menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption.
- FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv med udgangspunkt i rettighederne fra International Bill of Human Rights.
- OECD's vejledning 'Responsible Business Conduct for Institutional Investors' med henblik på implementering og prioritering af due diligence af negativ påvirkning af samfundet.
- Paris-aftalen, der blev indgået under COP21 med henblik på reduktion af drivhusgasser.
- OECD's Base Erosion and Profit Shifting action plan (BEPS), der sigter efter at lukke skattehuller og forebygge dobbeltbeskatning og dobbelt ikke-beskatning.
- Lov om implementering af aktionærrettighedsdirektivet¹, som vedrører principper for udøvelse af aktivt ejerskab.

5. PFA Responsible Investment Board – (RI Board)

PFA's RI Board overser, at politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab efterleves. Derudover drøfter boardet relevante dilemmaer med forbindelse til PFA's investeringer og kan som en yderste konsekvens indstille eksklusion af selskaber og statsobligationer til PFA's koncerndirektion. RI Boardets rolle og opgaver er beskrevet i kommissorium for RI Boardet, som er et bilag til denne politik.

PFA's RI Board består af:

- PFA's koncernfinansdirektør (formand)
- ledende medarbejdere i PFA Asset Management,
- direktør for Koncernkommunikation & Eksterne Relationer

---

¹ Lov nr. 369 af 09. april 2019 lov om ændring af selskabsloven, lov om kapitalmarkeder, lov om finansiell virksomhed og forskellige andre love §§ 101a, stk. 1 og 159, stk. 1

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

- Corporate Responsibility Manager.

6. Aktivt ejerskab

PFA vil være en aktiv ejer, der påvirker selskaber, der investeres i, i retning af en langsigtet, bæredygtig og ansvarlig værdiskabelse. PFA's aktive ejerskab består af en række indsatser, der følger op på og påvirker et selskabs adfærd og strategi. Det indebærer blandt andet:

6.1. Overvågning, monitorering og screening

PFA overvåger løbende de selskaber, der er investeret i. Overvågningen sker med udgangspunkt i den information, som PFA løbende indsamler om et givent selskabs ESG-data, pressemeddelelser, årsrapporter og øvrig rapportering.

Formålet med den løbende overvågning er at vurdere behovet for dialog eller med evaluering af selskabet. En sådan vurdering træffes med internationale principper og konventioner som pejlemærke for porteføljeselskabernes bæredygtige udvikling. Herudover vil PFA sikre, at selskabernes strategiske, finansielle, ikke-finansielle, organisatoriske, sociale og miljø- og ledelsesmæssige målsætninger anvendes som pejlemærke for en aktiv ejerskabsfunderet intervention.

PFA foretager ligeledes screening i investering i statsobligationer. I PFA's investeringsunivers defineres screeningen ud fra kriterier, der tager udgangspunkt i landenes overholdelse af internationale principper med udgangspunkt i FN Global Compact. PFA opstiller kriterier for vurderingen af landenes udvikling, økonomiske forhold, menneskerettigheder samt grad af demokrati og korrupsion. Der screenes løbende for overholdelse af kriterierne, og hvis landescreeningen resulterer i tvivl om et lands investérbarhed, udarbejdes en afklarende analyse.

Screening af PFA's porteføljer og dialog med selskaber og eksterne forvaltere kan helt eller delvist foretages af en ekstern samarbejdspartner. Dog er det PFA, der til enhver tid har ansvaret for sine investeringer og eventuelle eksklusioner.

6.2. Aktiv ejerskabsdialog

PFA starter en aktiv ejerskabsdialog, hvis overvågningen af selskabet har påvist, at selskabets aktiviteter bryder med PFA's politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. PFA foretager enten dialog med selskabet direkte eller gennem en ekstern rådgiver. Dialogen er første skridt for at påvirke selskabet til en ændret praksis. PFA vurderer, hvor alvorlig et brud er samt omfang og frekvens. Det er PFA's erfaring, at en koordineret indsats med andre investorer har den største effekt. Derfor indgår PFA gerne i samarbejde med andre investorer om en fælles aktiv ejerskabsdialog. PFA bedriver ikke aktivt ejerskab ved investering i statsobligationer.

Ejerskabsdialogen foregår i de konkrete tilfælde ved, at PFA eller en ekstern forvalter tager direkte kontakt med et selskabs ledelse om emner, hvor selskabet opfordres til at agere anderledes. Herudover prioriterer PFA at deltage i aktionærmøder eller generalforsamlinger.

6.3. Stemmeafgivelse

PFA stemmer som udgangspunkt på alle danske selskabers generalforsamlinger, hvor der er mulighed for det. Ved stemmeafgivelse på udenlandske selskabers generalforsamling træffer PFA en konkret vurdering af behovet for deltagelse i afstemningen. Denne vurdering baseres på størrelsen af PFA's ejerandel i det

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

---

pågældende selskab, selskabets ESG-risiko samt hensynet til at påvirke en bæredygtig og værdiskabende kurs for selskabet. Herudover afhænger PFA's deltagelse i udenlandske afstemninger af de fremsatte forslag samt investeringsrelaterede overvejelser.

Stemmeafgivelse på danske selskabers generalforsamlinger håndteres internt af PFA. Afstemning på udenlandske generalforsamlinger foretages i samarbejde med en rådgivende stedfortræder. Uanset brug af rådgivende stedfortræder ved stemmeafgivelse er det PFA, der i hvert enkelt tilfælde beslutter, om der stemmes, og hvad der stemmes.

6.4 Samarbejde med andre aktionærer

PFA samarbejder med andre aktionærer om en koordineret indsats for at opnå den største effekt af aktivt ejerskab. Samarbejdet sker, hvor det vurderes relevant. Den koordinerede indsats udøves ved, at PFA involverer sig i fællesfunderede ejerskabsdialoger, hvori PFA kan komme med forslag til, hvorledes det pågældende selskab bør drives mere hensigtsmæssigt.

6.5. Kommunikation med relevante interessenter

PFA samarbejder med relevante interessenter eller aktionærer, hvor det vurderes nødvendigt med en koordineret indsats for at opnå den størst mulige effekt af aktivt ejerskab. Et sådant samarbejde fremmes ved, at PFA skaber en fælles agenda med uafhængige organisationer såsom arbejdstagerorganisationer, miljøorganisationer, interessegrupper eller andre parter med interesse i det pågældende selskabs drift.

6.6. Håndtering af interessekonflikter

Interessekonflikter, der udspringer af PFA's udøvelse af aktivt ejerskab, håndteres i overensstemmelse med PFA's politik for interessekonflikt samt interne processer og retningslinjer herfor.

7. PFA opretholder en eksklusionsliste

Selskaber, der systematisk og vedvarende overtræder PFA's politik ekskluderes fra PFA's investeringsunivers. Et selskab kan tages op til genovervejelse, hvis det kan påvises, at selskabet har ændret sin praksis jfr. punkt 7.1 nedenfor.

PFA ønsker ikke at investere i selskaber, der producerer kontroversielle våben som klyngevåben, anti-personelle landminer og atomvåben. Over for denne selskabstype fører vi en ikke-involveringsstrategi, og vi ekskluderer dem systematisk fra alle investeringsaktiviteter. PFA ekskluderer selskaber, som er i konflikt med følgende traktater og konventioner:

- FN-konventionen for visse konventionelle våben (CCW herunder protokoller I-V)
- FN-konventionen mod biologiske våben (BWC)
- FN-konventionen mod kemiske våben (CWC)
- FN-konventionen mod anti-personelle landminer (Ottawa-konventionen)
- FN-konventionen mod klyngevåben (Oslo-konventionen)

PFA ekskluderer også lande, som enten er underlagt internationale sanktioner imod statsgæld, eller som PFA har vurderet som ikke investeringsegnete.

Eksklusionslisten revideres hvert halve år og opdateres på pfa.dk, når der sker ændringer.

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

7.1. Betingelser for at et selskab kan blive slettet fra PFA's eksklusionsliste

Et selskab fjernes fra eksklusionslisten, hvis det opfylder vores kriterier for inklusion:

1. Overtrædelsen selskabet er indberettet for er bragt til ophør
2. Selskabet har håndteret den indberettede hændelse og dens konsekvenser på en ansvarlig måde
3. Selskabet har taget de nødvendige skridt i retning af forbedrede rutiner og for at forhindre fremtidige overtrædelser
4. Selskabet kan dokumentere sine tiltag og forbedringer.

7.2. Betingelser for at et ekskluderet land kan blive investeringsegnet

Hvis et land skal inkluderes som investeringsegnet, forudsætter det som minimum, at:

1. Internationale sanktioner mod landes statsgæld er blevet løftet.
2. De kritisable forhold, som PFA har identificeret, er væsentlig forbedret, og at det kan dokumenteres.

8. Rapportering og transparens om arbejdet med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

PFA vil som ansvarlig investor bidrage til at fremme arbejdet med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Det sker ved at deltage i netværk og branchearbejde på området samt ved årligt at rapportere om det i rapporten 'Samfundsansvar i PFA' og på pfa.dk.

For at skabe transparens om PFA's arbejde med aktivt ejerskab og ansvarlige investeringer vil PFA på pfa.dk halvårligt offentliggøre den samlede liste af:

- Aktieinvesteringer og obligationsinvesteringer
- Selskaber, hvor PFA har konstateret brud på nærværende politik, og der er påbegyndt en dialog med selskabet.

Desuden vil PFA løbende opdatere det følgende på pfa.dk:

- Eksklusionsliste over selskaber PFA har valgt at frasælge samt årsagen til frasalg og eksklusion
- Log over de selskaber som PFA er i aktivt ejerskabs dialog med samt fremdriften i dialogen
- Resultater for stemmeafgivelse, hvor PFA som aktionær har afgivet stemmer på generalforsamlingen².

PFA's RI Board kan i arbejdet med at overse implementeringen udarbejde retningslinjer, der understøtter denne politik. Retningslinjerne offentliggøres sammen med politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab på pfa.dk.

Denne politik er vedtaget af bestyrelsen i PFA Holding den 12. december 2019.

---

² Resultaterne offentliggøres fra regnskabsåret begyndende den 1. januar 2020.